

Fugler

Aves

Utarbeidet av *Compiled by*
Jan Ove Gjershaug, John Atle Kålås, Jan Lifjeld, Karl-Birger Strann, Hallvard Strøm og
Per Gustav Thingstad

For adresser, se innledende sider i boka *For addresses, see initial pages*

Systematikk og økologi

Totalt er det registrert 471 fuglearter i Norge inkludert Svalbard pr. 2004 (Mjølunes m.fl. in prep.). Dette inkluderer imidlertid en rekke arter som bare har vært sporadisk forekommende eller som er utsatte eller forvillet fra oppdrett. Totalt har 248 arter blitt konstatert hekkende i fastlandsdelen av Norge (heretter kalt Norge). Det er registrert i alt 49 arter hekkende på Svalbard, hvorav 10 arter som ikke er funnet hekkende i Norge. Av disse 258 artene har 18 arter bare hekket sporadisk i Norge og 15 arter har hekket sporadisk på Svalbard uten at de har vært etablert som regelmessige hekkefugl. Vår definisjon for 'etablert som regelmessig hekkefugl' er at arten har hekket hos oss i mer enn 10 år med en bestand på mer enn 10 reproduserende individ i perioden 1800-2006. Artene med sporadisk hekking i Norge er glente, gråstrupedykker, svarthalsdykker, kortnebbgås, taffeland, praktærfugl, mandarinand, rovterne, splitterne, dvergterne, avosett, hvitbrystlo, tereksnipe, isfugl, pirol, dvergfluesnapper, østsanger og pungmeis. På Svalbard har islom, krikkanand, stjertand, svartand, sibirlo, hettemåke, fiskemåke, gråmåke, sildemåke, taksvale, heipiplerke, steinskvett, rødvingetrost, stær og gråsisik hekket sporadisk (Strøm og Bangjord 2004). Artene med sporadisk hekking er det ikke gjort rødlistevurdering for (satt til kategori NA). Sjeldne arter som har hatt hekkebestander i Norge i lengre tid og der bestandene i enkelte år kan være mer enn 10 reproduserende individ (f.eks. noen uglearter) er det gjort vurderinger for.

Fugler er tilpasningsdyktige og hekker i alle typer biotoper/habitater. Mange arter er trekkfugler, som enten overvintrer i Nord-Atlanteren, sør i Europa eller drar til tropiske områder. Disse artene påvirkes dermed av faktorer under trekket og i overvintringsområdene. For mange

Systematics and Ecology

A total of 471 bird species are registered in Norway and Svalbard per 2004 (Mjølunes et al. in prep.). This number also includes species that occurred sporadically, and species that have been introduced by people or have escaped from captivity. A total of 248 species have been registered as breeding on the Norwegian mainland (later named Norway). 49 species are registered as breeding on Svalbard, and 10 of these are not found breeding in Norway. Of the 258 species, 18 have nested only sporadically in Norway and 15 species have nested sporadically on Svalbard without being established as regular breeding birds. Our definition of 'established as regular breeding bird' is that the species have been breeding for more than 10 years in the period 1800-2006 with a population of more than 10 individuals. The species with sporadic breeding in Norway are *Milvus milvus*, *Podiceps grisegena*, *Podiceps nigricollis*, *Anser brachyrhynchus*, *Aythya ferina*, *Somateria spectabilis*, *Aix galericulata*, *Hydroprogne caspia*, *Sterna sandvicensis*, *Sternula albifrons*, *Recurvirostra avosetta*, *Charadrius alexandrinus*, *Xenus cinereus*, *Alcedo atthis*, *Oriolus oriolus*, *Ficedula parva*, *Phylloscopus trochiloides* and *Remiz pendulinus*. On Svalbard the following species have only been breeding sporadically: *Gavia immer*, *Anas crecca*, *Anas acuta*, *Melanitta nigra*, *Pluvialis fulva*, *Larus ridibundus*, *Larus canus*, *Larus argentatus*, *Larus fuscus*, *Delichron urbicum*, *Anthus pratensis*, *Oenanthe oenanthe*, *Turdus iliacus*, *Sturnus vulgaris* and *Carduelis flammea* (Strøm and Bangjord 2004). Sporadic breeding species are not assessed for the Red List (NA). Rare species with long-time breeding populations in Norway and where the populations in some years may surpass 10 reproducing individuals (e.g. some owls) are assessed.

Birds are breeding in all types of biotopes/habitats.

arter kan påvirkninger under trekk og i vinterområdene være vel så viktig for bestandsutviklingen som forholdene på hekkeplassene. Høst og vår er norske arealer, særlig våre kystområder, viktige for mange trekkende arter som ikke hekker hos oss. Dette gjelder særlig arktiske vadere og andefugler. Gode næringsområder er viktige for at disse artene skal kunne gjennomføre et vellykket trekk. Kysten vår er dessuten et viktig overvintringsområde for flere arter som ikke hekker, eller bare sporadisk hekker i Norge. Vi har her inkludert rødlistevurdering for slike trekkende og overvintrende arter dersom de bestandene som bruker norske arealer utgjør minst 2 % av verdenspopulasjonen. På dette grunnlaget er gulnebbblom og stellerand rødlistet.

Det blir stilt spørsmål om hvor nyttig begrepet *underart* er i sammenheng med rødlistet, da nyere molekylærgenetiske undersøkelser viser at det ofte er dårlig sammenheng mellom genetiske grupperinger og tradisjonelle underarter beskrevet på grunnlag av morfologiske forskjeller (Zink 2004). Om to geografiske grupperinger ikke er målbart genetisk forskjellige, men allikevel oppviser morfologiske forskjeller, kan man anta at divergensen er av ny dato, f.eks. etter siste istid. Det kan bety at evolusjonen vil kunne frembringe to nye arter over tid, hvis divergensen i isolasjon får fortsette. Men det kan også like gjerne skje en sammensmeltning ved sekundær kontakt, for eksempel ved ekspansjoner. Begge deler er naturlige prosesser i et evolusjonært perspektiv. I noen tilfeller er det nyttig med særegen håndtering av underarter, men de anbefales bare brukt om klart utskillbare bestander hvor det er utbredelsesluker eller forholdsvis smale blandingssoner (trappeklinner) (Fjeldså 1985).

I Norge har vi fire underartskomplekser som er spesielt aktuelle for rødlistevurdering. Det gjelder sildemåke, myrsnipe, gulerle og nøttekråke. Tre av disse har vært gjenstand for fylogenetiske analyser. I sildemåke-komplekset (Liebers og Helbig 2002) er det en svak men signifikant genetisk differensiering mellom *fuscus* og *intermedius* når man sammenligner individer fra ulike geografiske områder (for eksempel Sør-Norge og Finland). I området hvor de to underartene møtes (Midt-Norge) er morfologiske mellomformer vanlige. Det foreligger dessverre ingen genetiske analyser av sildemåke langs norskekysten, men det er grunn til å forvente en gradient i den genetiske strukturen. Ekspansjonen av underarten *intermedius* langs norskekysten siden midten av 1970-tallet indikerer altså en naturlig prosess hvor en bedre tilpasset genotype ekspanderer, mens den nordlige underarten *fuscus* har vært på tilbakegang de siste 40-50 år. Hos myrsnipe ser man noe av det samme mønsteret. Globalt er det fem fylogene-

Many species are migratory, and winter in the North Atlantic, south of Europe or in tropical areas. These species are therefore affected by factors during the migration and in the wintering areas. Impacts during migration and in wintering areas may for some of the species be as important to the population development as the factors in their breeding areas. During the autumn and spring, Norwegian areas particularly along the coast, are important for many migratory species which are not breeding with us. This regards particularly Arctic waders and ducks. Suitable feeding grounds are important for these species to perform a successful migration. The Norwegian coast is also an important wintering area for several species which do not breed, or breed only sporadically in Norway. These are included in the Red List assessment if the number of birds that use Norwegian areas exceeds 2 % of the global population, such as for *Gavia adamsii* and *Polysticta stelleri*.

The use of *subspecies* in Red Lists has been a topic for discussions, and recent molecular genetic examinations show that the relationship is often poor between genetic groupings and traditional subspecies based on differences in morphology (Zink 2004). When two geographic groups are not genetically distinguishable but show morphologic differences, the divergence is supposed to be recent, e.g. from after the last Ice Age. This may indicate that evolution can bring about new species over time, if the divergence under isolation is continued. However, a merge by secondary contact, e.g. through expansion, is also just as likely. Both processes are natural in an evolutionary perspective. In some cases it can be useful to handle subspecies separately, but it is only recommended used on clearly distinguishable populations with distribution gaps or in relatively small mixing zones (Fjeldså 1985).

In Norway, four subspecies complex are relevant for Red List assessment: *Larus fuscus*, *Calidris alpina*, *Motacilla flava* and *Nucifraga caryocatactes*. Three of them have been subjected to phylogenetic analyses. In the *Larus fuscus* complex there is a slight but significant genetic differentiation between *fuscus* and *intermedius* when individuals from different geographic areas are compared (e.g. southern Norway and Finland) (Liebers and Helbig 2002). In areas of overlap (mid-Norway) morphologically intermediate birds are common. There are no genetic analyses of *Larus fuscus* along the Norwegian coast, but there is probably a gradient in the genetic structure. The expansion of the subspecies *intermedius* along the Norwegian coast since the mid 1970s indicates a natural process where a better adapted genotype is expanding, whereas the subspecies *fuscus* has been declining during the last 40-

tiske linjer (Wenink m.fl. 1996, Wennerberg m.fl. 1999). I våre områder er det den sørlige underarter *schinzii* som er aktuell i en rødlistevurdering. Nyere undersøkelser viser en klinal variasjon i genetisk struktur mellom *alpina* og *schinzii*, og alle undersøkte populasjoner i Sør-Norge kan betraktes som blandingspopulasjoner (Marthinsen, Wennerberg og Lifjeld, in review). I gulerle-komplekset har vi to underarter hos oss som er relevante i en rødlistesammenheng; engelsk gulerle *flavissima* og sørlig gulerle *flava*. Fylogenetiske studier (Ödeen og Björklund 2003) viser at gulerlekomplekset kan deles inn i to fylogenetiske linjer, en vestlig og en østlig. I den vestlige er det ingen påviselig genetisk differensiering mellom *flava*, *flavissima* og *thunbergi* (såerle). Det må imidlertid nevnes at mangel på genetisk differensiering i mitokondrielt DNA også kan forekomme mellom gode arter som f. eks. grankorsnebb og furukorsnebb. Vi er ikke kjent med at det foreligger tilsvarende fylogenetiske analyser av underartene av nøttekråke. Da det er usikkerhet omkring statusen til noen av disse underartene har vi valgt å ikke inkludere underarter for fugl i denne norske rødlista.

Vurderingsprosessen

Vi har her gjort rødlistevurderinger for fugl for henholdsvis fastlandsdelen av Norge og Svalbard (øyene ved Spitsbergen og Bjørnøya). Disse presenteres her som to separate lister.

For bare noen ytterst få av våre hekkefugler har vi statistisk holdbar og arealrepresentativ informasjon om bestander og bestandsendringer. Sammenlignet med andre taksonomiske grupper vurderer vi kunnskapen om fugler i Norge likevel til å være ganske god på grunn av at det finnes et stort antall amatørornitologer spredt over hele landet. Mange av disse har deltatt i prosjekter som hekkefugleatlas, vinterfugleatlas og hekkefugltaksering som er organisert i regi av Norsk Ornitologisk Forening (NOF). Dette arbeidet har skapt kunnskap som har vært viktig i arbeidet med å lage denne rødlista for fugler, f.eks. informasjon om bestandsstørrelser fra Gjershaug m.fl. (1994), BirdLife International (2004) og Strøm (2006). Når det gjelder bestandsendringer finnes det en del spredt informasjon som er mer eller mindre systematisk innsamlet. Mest dekkende (representativ) dokumentasjon har vi for en del av våre sjøfuglarter (Barrett m.fl. submitted, Lorentzen 2005), mens vi for øvrige arter bare har fragmentarisk informasjon. Dette kan være kvalitative inntrykk innhentet fra enkeltpersoner, sammenstillinger av tilgjengelige datasett for enkeltarter, eller det kan være

50 years. A pattern of isolation-by-distance is also seen in *Calidris alpina*. On a global basis there are 5 phylogenetic lineages (Wenink et al. 1996, Wennerberg et al. 1999). In our areas particularly the subspecies *schinzii* is relevant for Red List assessment. Recent investigations show clinal variations in genetic structure between *alpina* and *schinzii*, and all the investigated populations in southern Norway are considered as mixed populations (Martinsen et al., in review.). The *Motacilla flava* complex contains two subspecies which are relevant for the Red List: *flavissima* and *flava*. Phylogenetic studies show that this complex can be divided into two phylogenetic lineages; a western and an eastern lineage (Ödeen and Björklund 2003). In the western line there are no apparent genetic differentiation between *flava*, *flavissima*, and *thunbergi*. However, it must be mentioned that lack of genetic differences in mitochondrial DNA also has been found between distinct species as e.g., *Loxia curvirostra* and *Loxia pytyopsittacus*. To our knowledge, there are no such phylogenetic analyses of the subspecies of *Nucifraga caryocatactes*. Based on these considerations, no subspecies of birds are included on the Norwegian Red List.

The Assessment Procedure

This Red List assessment of birds includes the Norwegian mainland and Svalbard, and the results are presented here in two separate tables.

Statistically valid and area representative information on population size and population changes, is only present for a few of the Norwegian breeding species. Compared to other taxonomic groups, however, knowledge of birds is quite extensive due to the large numbers of amateur ornithologists around the country. Many of them contributed to different projects under the organisation of Norwegian Ornithological Society (NOF). Such work has provided important knowledge for the Red List assessment of birds, e.g. information on population size (Gjershaug et al. 1994, BirdLife International 2004, and Strøm 2006). Regarding population changes, we have some scattered information which has been collected more or less systematically. There is quite good information on sea birds (Barrett et al. submitted, Lorentzen 2005), while for other species the information is fragmented; e.g. qualitative impressions from individuals, compilations of available data sets for a given species species, or quantitative information based on more systematic data collection in distinct areas (but not representative for the whole of Norway) (Husby 2006, Framstad 2006).

kvantitativ informasjon som er basert på mer systematisk datainnsamling i enkeltområder som vi ikke kan forvente er representativ for hele Norge (Norsk hekkefugltaksering, Husby 2006; Program for terrestrisk naturovervåking, Framstad og Svensson 2006). Disse mer kvantitative datasettene har imidlertid meget begrenset med informasjon om de mest sjeldne artene. Med bakgrunn i det meget spinkle datagrunnlaget som finnes har vi derfor også valgt å bruke informasjon fra våre naboland, særlig fra Sverige (se f.eks. Lindström 2006), som støtteinformasjon for våre vurderinger. Data fra fuglestasjoner er også brukt i vurderingene (Edwardsen m.fl. 2004, Kjellén 2004). For enkelte skogsarter har vi også basert våre vurderinger på informasjon om endringer i relevante habitat. For øvrige naturtyper finnes det imidlertid begrenset med kvantitativ informasjon om habitatendringer på en skala som er relevant for fugl. Flere norske forskere har bidratt med kunnskap om arter de har studert inngående. Dette gjelder for eksempel sjøfugler, vadefugler, rovfugler, spetter og hortulan.

Det er ofte vanskelig å gjøre rødlistevurderinger for sykliske arter på grunn av problemer med å skille sykliske variasjoner fra bestandstrender. Jaktstatistikk viser en klar bestandsnedgang for de fleste av våre jaktbare hønsefuglarter den siste 10-årsperioden (SSB 2006). Her har vi valgt å tolke dette som del av en naturlig variasjon og ikke som en nedadgående langtidstrend. Dessuten representerer en slik jaktstatistikk i hovedsak endringer for ungfugldelen av bestanden og vil trolig overestimere endringer for den reproduserende bestanden.

For mange fuglearter vil det etter IUCN sine retningslinjer for regional rødlisting være rett å nedgradere sannsynlighet for utdøing av en art fra Norge. Dette på grunn av at det er gode muligheter for reetableringer hos oss fra bestander i våre naboland. Dette vil være særlig aktuelt for våre mer sjeldne arter som har nord eller vestgrensen for sitt utbredelsesområde i Norge, og der vi ikke ser noen klare trusler mot arten eller dens habitat hos oss. Vi har her valgt å bruke følgende hovedsett av kriterier for slike nedgraderinger: i) ett steg nedgradering av rødlistekategori gjøres for arter som er relativt sjeldne hos oss, men som har stabile og sterke bestander i våre naboland, ii) to steg nedgradering gjøres for arter som er relativt sjeldne hos oss, men som er i vekst i våre naboland og gjerne i spredning nordover, iii) nedgradering til LC gjøres for arter som er nyetablerte hos oss og som er i vekst i våre naboland og i klar ekspansjon nordover.

Totalt er 94 arter rødlistet for Norge og Svalbard samlet (Tabell 62 og 63). I alt er 78 av de 248 fugleartene som er

The quantitative data sets, however, contain limited information on rare species, and information from Sweden and other neighbouring countries has been included to support our evaluations (Lindström and Svensson 2006). Data from bird observatories is also used (Edwardsen et al. 2004, Kjellén 2004). For some forest species the evaluation is based upon information on habitat changes, while information on habitat changes in a scale relevant for birds in other nature types is limited. Also, Norwegian researchers have contributed with knowledge on some species (e.g. sea birds, shorebirds, birds of prey, woodpeckers and *Emberiza hortulana*).

Red List assessment of cyclic species is difficult, since it is difficult to distinguish cyclic variations from population trends. Hunting statistics show a distinct population decline for most of the grouse species during the latest 10 years (SSB 2006). This is here interpreted as natural variations rather than a long-time trend of decline. Also, hunting statistics represent changes mainly among young birds, and probably overestimates changes for the reproducing population.

According to the IUCN guidelines for regional Red Lists, the probability of regional species extinction should be downgraded due to the possibility of re-establishment provided by populations from neighbouring countries. This is especially relevant for some rare species which have their northern or western distribution limits in Norway and where no clear threat to their habitat is registered. The following set of criteria were used for downgrading: i) 1 step downgrading of Red List category for species which are rare in Norway, but have stable and strong populations in our neighbour countries, ii) 2 step downgrading for species which are rare here, but are increasing in our neighbouring countries and possibly expanding to the north, iii) downgrading to category LC is made for recently established species which are increasing in our neighbour countries and are clearly expanding northwards.

Totally, 94 species from Norway and Svalbard are on the Red List 2006 (Tables 62 and 63). 78 of the 248 species which have or have had breeding populations in Norway are on the list Red List 2006. Fourteen species were downgraded to category LC (LC^o) due to the possibility of input from populations in our neighbouring countries, and 18 are categorised as NA because they have only been breeding sporadically in Norway. From Svalbard, 16 of the 49 breeding bird species are on this Red List. Four species were degraded to category LC (LC^o) due to the possible positive influences from neighbouring populations, and 15 are categorised as NA

registrert som hekkende i Norge med på denne rødlista. Fjorten arter er nedgradert til kategori LC (LC°) på grunn av mulighetene for tilførsler fra bestander i våre naboland, og 18 arter er vurdert til kategori NA på grunn av at de er sporadiske hekkfugler i Norge. For Svalbard er 16 av de 49 hekkfuglartene med på denne rødlista. For dette området er 4 arter nedgradert til kategori LC (LC°) på grunn av mulighetene for positiv påvirkning fra nabobestander, og 15 arter er vurdert til kategori NA på grunn av at de bare er registrert som sporadiske hekkfugler på Svalbard. De øvrige artene er plassert i kategori LC på grunn av at de har relativt store bestander (> 2 000 reproduserende individ) som ser ut til å være stabile eller økende.

De fleste fugleartene (45 arter) er rødlistet etter D1 kriteriet (< 2 000 reproduserende individ). Deretter følger 22 arter som er rødlistet etter C1 kriteriet (< 20 000 reproduserende individ og bestandsnedgang). 18 arter er vurdert etter A2 kriteriet (bestandsnedgang > 15 % siste 3 generasjoner), 2 arter er vurdert etter B2 kriteriet (lite forekomstareal og bestandsnedgang) og 1 art er vurdert etter C2 kriteriet (liten bestand med 90-100% av reproduserende individer i en delbestand). En art er plassert i kategori DD. Dette gjelder brushane der vi har grunn til å tro at det har vært en betydelig bestandsnedgang, men der vi ikke kan gjøre en klassifisering basert på A-kriteriene pga svært mangelfull kunnskap om omfanget av endringene (for eksempel kan endringen siste 3 generasjoner være mellom 10 og 60 %). Noen arter er rødlistet etter to av disse kriteriene.

Påvirkningsfaktorer

Mange av våre fuglearter har en generasjonstid på under 3,5 år noe som medfører at vurderingsperioden i rødlistesammenheng er 10 år. Dette medfører at mange arter som hadde en bestandsnedgang på slutten av 1980-tallet og begynnelsen av 1990-tallet (som for eksempel vendehals, svalene, svarthvit fluesnapper og flere meiser) ikke blir rødlistet. Mange av artene som er med på denne rødlista har imidlertid betydelig lengre generasjonstid. Dette medfører at vurderingsperioden i mange tilfeller (særlig for sjøfugler, rovfugl og ugler) er i størrelsesorden 20-30 år. En av de største truslene mot norske fuglearter innen de aktuelle tidsintervallene er endringer i arealbruken. Noen arter knyttet til kulturlandskapet går tilbake på grunn av endrete driftsformer og intensivt drevet jordbruk. Slått til feil tidspunkt er et eksempel. Minsket eller opphørt beiting fra husdyr og gjengroing er andre eksempler. Moderne skogsdrift med fjerning av gammelskog og døde trær er

because they have only been breeding sporadically on Svalbard. The remaining breeding species are placed under category LC due to their relatively large populations (> 2000 reproducing individuals) which are also seemingly stable or increasing.

Most bird (45 species) are Red Listed using criterion D1 (< 2000 reproducing individuals), followed by 22 species which were listed using criterion C1 (< 20.000 reproducing individuals and population decline). Eighteen species are assessed using criterion A2 (population decline > 15 % during the last three generations), 2 species are assessed using criterion B2 (small area of occupancy and population decline) and 2 species are evaluated using criterion C2 (small population with 90-100 % of the reproducing individuals in a subpopulation). One species is placed in category DD. This is *Philomachus pugnax*, which we have reason to believe is suffering a population decline, but we are not able to classify this species according to criterion A since the knowledge about population changes is very limited (e.g. the change during the previous three generation may have been anything in the range 10-60 %).

Impact Factors

Many of the bird species have a generation time of less than 3.5 years and the assessment period in terms of Red Lists is therefore 10 years. This implies that many species which experienced a population decline at the end of the 1980s and beginning of 1990s (e.g. *Jynx torquilla*, the swallows, *Ficedula hypoleuca*, several tits) are not included on the Red List. Many of the listed species have considerably longer generation times, and the assessment period is therefore considerably longer (in the order 20-30 years) for some of the species, particularly sea birds, birds of prey, and owls. Norwegian birds are threatened by culture landscape recessions due to changing farming systems and intensified agriculture; haying too early in summer is one example, reduction or absence of grazing from livestock is another example. Modern forestry with removal of old forest and dead trees is negative to some forest-living species, e.g. woodpeckers. Competition with fisheries and drowning in fish nets are negative impact factors for several species of sea birds. Accumulation of toxins is a problem to some species, particularly in the northern regions. Climate changes will affect species that are dependant on areas above the tree line and those dependent on sea ice. Reduced ice cover will also render parts of the Arctic available for human activities such as petroleum development

negativt for en del skoglevende fuglearter, som for eksempel spettene. Konkurransen med fiskerier og drukning i fiskeredskaper er negative påvirkningsfaktorer for flere sjøfuglearter. Akkumulering av miljøgifter er et problem for enkelte arter, særlig i nordområdene. Klimaendringer vil bl.a. kunne påvirke arktiske arter som er avhengige av havis, og en reduksjon av isdekket vil gjøre større deler av Arktis tilgjengelig for menneskelig aktivitet, slik som petroleumsutvikling og turisme. Tekniske inngrep som vannstandsregulering, kraftlinjer, vindmøller, veibygging, samt hyttebygging og fritidsaktiviteter kan være negativt for enkelte arter. Spredning av mink har påvirket sjøfuglbestander negativt. For noen arter antas det også at det er forhold under trekket eller på overvintringsområdene som er årsak til den negative bestandsutviklingen.

Nomenklatur

Vi har fulgt de anbefalinger som er gitt av Association of European Rarities Committees (AERC) Taxonomic Advisory Committee (TAC) og British Ornithologists' Union Records Committee (BOURC) sine avgjørelser på taksonomiske spørsmål er blitt fulgt. Denne systematikken og nomenklaturen er også brukt i den siste norske fuglelisten presentert på Norsk sjeldenhetskomite for fugl (NSKF) sin nettside: <http://home.no.net/nskf/>.

Ekspertgruppen

Ekspertgruppen har bestått av John Atle Kålås (leder), Jan

and tourism. Technical interventions such as regulation of water level, power lines, wind mills, road construction, construction of huts and leisure activities, may adversely affect some species. Dispersion of mink (*Mustela vison*) has been adverse to populations of sea birds. For some species the negative population development may also be due to factors during migrations or in the wintering areas.

Nomenclature

We followed recommendations given by the Taxonomic Advisory Committee (TAC) of Association of European Rarities Committee (AERC), and decisions on taxonomic issues provided by British Ornithologists Union Records Committee (BOURC). The same systematics and nomenclature were also used in the latest list of Norwegian birds, presented on the website of Norwegian Rarities Committee for Birds (NSKF) (<http://home.no.net/nskf/>).

Group of Experts

The group of experts consisted of John Atle Kålås (leader), Jan Ove Gjershaug (secretary), Jan Lifjeld, Karl-Birger Strann, Hallvard Strøm, and Per Gustav Thingstad.

Tabell 62. Totalt antall registrerte arter av hekkefugl i Norge og på Svalbard, antall vurderte arter, antall rødlistede arter, og prosentandel rødlistede arter av antall vurderte. *Total number of breeding species of birds in Norway and Svalbard, number of assessed species, number of species on the Red List, and Red List species as percentage of assessed species.*

	Registrert <i>Registered</i>	Vurdert <i>Assessed</i>	Rødlistet <i>On the Red List</i>	Prosent <i>Percent</i>
Norge <i>Norway</i>	248	230	78	34
Svalbard	49	34	16	47
Totalt <i>Total</i>		264	94	

Tabell 63. Antall fuglearter i ulike rødlistekategorier. *Number of bird species in different Red List categories.*

	RE	CR	EN	VU	NT	DD	Totalt Total
Norge Norway	4	5	8	24	36	1	78
Svalbard			4	5	7		16
Totalt Total	4	5	12	29	43	1	94

Rødliste over Fugler Red List of Aves

Lister Lists:

G Oppført på IUCN sin globale rødliste 2006 *Included on the 2006 Global IUCN Red List*

I Oppført på en eller flere internasjonale konvensjonslister *Included on one or several international convention lists* (Bern I, II, Bonn I, II, CITES I, II)

Kategorier Categories:

RE (Utdødd i Norge *Regionally Extinct*), CR (Kritisk truet *Critically Endangered*), EN (Sterkt truet *Endangered*), VU (Sårbar *Vulnerable*), NT (Nær truet *Near Threatened*), DD (Datamangel *Data Deficient*)

Kriterier Criteria:

A (Sterk populasjonsreduksjon *Severe population reduction*),

B (Lite areal under reduksjon *Limited area in decline*),

C (Liten populasjon under reduksjon *Small population in decline*) og D (Svært liten populasjon/areal *Very small population/area*)

Naturtyper Type of environment:

J (Jordbrukslandskap *Agricultural landscape*), S (Skog *Forest*),

F (Fjell/Tundra *Mountain/Tundra*), V (Våtmarker/Vannkant *Wetland*),

L (Limnisk miljø *Limnic environment*), K (Kyst/Havstrand *Coast/Seashore*), M (Marint miljø *Marine environment*)

Art Species	Norsk artsnavn Norwegian common name	Lister Lists	Kategori Category	Kriterier Criteria	Naturtype Type of environment
Norge Norway					
<i>Accipiter gentilis</i>	Høneohauk	I	VU	C1	S
<i>Alauda arvensis</i>	Sanglerke		NT		J
<i>Anas acuta</i>	Stjertand	I	NT		L, V
<i>Anas clypeata</i>	Skjeand	I	VU	D1	K, L, V
<i>Anas querquedula</i>	Knekkand	I	EN	D1	V
<i>Anas strepera</i>	Snadderand	I	VU°	D1	K, L, V
<i>Anser erythropus</i>	Dverggås	GI	CR	C1	J, L, S, V
<i>Anser fabalis</i>	Sædgås	I	VU	D1	J, L, S, V
<i>Aquila chrysaetos</i>	Kongeørn	I	NT		F, K, S
<i>Aythya marila</i>	Bergand	I	VU	C1	L
<i>Bubo bubo</i>	Hubro	I	EN	C1	J, K, S
<i>Bubo scandiacus</i>	Snøugle	I	VU°	D1	F
<i>Buteo lagopus</i>	Fjellvåk	I	NT		F, S
<i>Caprimulgus europaeus</i>	Nattravn	I	VU	D1	S
<i>Carduelis flavirostris</i>	Bergirisk	I	NT		F, S
<i>Cephus grylle</i>	Teist		NT		K, M
<i>Charadrius dubius</i>	Dverglo	I	NT°		J, V
<i>Circus aeruginosus</i>	Sivhauk	I	VU°	D1	V
<i>Circus cyaneus</i>	Myrhauk	I	VU	D1	F, S, V
<i>Columba livia</i>	Klippedue		RE		J, K
<i>Coturnix coturnix</i>	Vaktel		NT°		J
<i>Crex crex</i>	Åkerrikse	GI	CR	D1	J, K

Art Species	Norsk artsnavn Norwegian common name	Lister Lists	Kategori Category	Kriterier Criteria	Naturtype Type of environment
<i>Cygnus cygnus</i>	Sangsvane	I	NT°		L
<i>Dendrocopos leucotos</i>	Hvitryggspett	I	NT		S
<i>Dendrocopos minor</i>	Dvergspett	I	VU	C1	S
<i>Emberiza calandra</i>	Kornspurv		RE		J
<i>Emberiza hortulana</i>	Hortulan		CR	C2a(ii)	J, S
<i>Emberiza pusilla</i>	Dvergspurv	I	EN°	D1	S
<i>Emberiza rustica</i>	Vierspurv	I	NT°		S, V
<i>Eremophila alpestris</i>	Fjellerke	I	NT		F
<i>Falco peregrinus</i>	Vandrefalk	I	NT°		K, S
<i>Falco rusticolus</i>	Jaktfalk	I	NT		F, K, S
<i>Falco subbuteo</i>	Lerkefalk	I	VU°	D1	L, S, V
<i>Fratercula arctica</i>	Lunde		VU	A2b	K, M
<i>Galerida cristata</i>	Topplerke		RE		J
<i>Gallinago media</i>	Dobbeltbekkasin	GI	NT		F, S, V
<i>Gallinula chloropus</i>	Sivhøne		NT		L, V
<i>Gavia arctica</i>	Storlom	I	VU	C1	L
<i>Lanius collurio</i>	Tornskate	I	VU	C1	J, S
<i>Lanius excubitor</i>	Varsler	I	NT		S, V
<i>Larus ridibundus</i>	Hettemåke		NT		L, V
<i>Limicola falcinellus</i>	Fjellmyrløper	I	VU	C1	V
<i>Limosa limosa</i>	Svarthalespove	G	EN	D1	J, K, V
<i>Locustella naevia</i>	Gresshoppesanger	I	VU°	D1	J, V
<i>Luscinia luscinia</i>	Nattergal	I	NT		J, S
<i>Melanitta fusca</i>	Sjørorre	I	NT		L
<i>Mergus albellus</i>	Lappfiskand	I	EN°	D1	L, S
<i>Numenius arquata</i>	Storspove		NT		J, K
<i>Oceanodroma leucorhoa</i>	Stormsvale	I	NT°		K, M
<i>Oenanthe oenanthe</i>	Steinskveit	I	NT		F, J
<i>Pandion haliaetus</i>	Fiskeørn	I	NT°		L, S
<i>Panurus biarmicus</i>	Skjeggmeis		NT°		L, V
<i>Perdix perdix</i>	Rapphøne		RE		J
<i>Pernis apivorus</i>	Vepsevåk	I	EN	A2bc; C1	J, S
<i>Philomachus pugnax</i>	Brushane		DD		V
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Svartrødstjert	I	VU°	D1	J
<i>Phylloscopus borealis</i>	Lappsanger	I	NT°		S
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Bøksanger	I	NT		S
<i>Picoides tridactylus</i>	Tretåspett	I	NT		S
<i>Picus canus</i>	Gråspett	I	NT		S
<i>Pinicola enucleator</i>	Konglebit	I	VU	C1	S
<i>Podiceps auritus</i>	Horndykker	I	EN	C1	L
<i>Podiceps cristatus</i>	Toppdykker		NT°		L
<i>Porzana porzana</i>	Myrrikse	I	EN	D1	L, V
<i>Rallus aquaticus</i>	Vannrikse		VU°	D1	V

Art Species	Norsk artsnavn Norwegian common name	Lister Lists	Kategori Category	Kriterier Criteria	Naturtype Type of environment
<i>Rissa tridactyla</i>	Krykkje		VU	A2b	K, M
<i>Saxicola torquatus</i>	Svartstrupe	I	NT°		J
<i>Stercorarius parasiticus</i>	Tyvjo		NT		F, V
<i>Sterna hirundo</i>	Makrellterne	I	VU	A2bc	K, L
<i>Streptopelia decaocto</i>	Tyrkerdue		VU	A2a; C1	J, S
<i>Strix nebulosa</i>	Lappugle	I	VU°	D1	S, V
<i>Strix uralensis</i>	Slagugle	I	VU°	D1	S
<i>Sturnus vulgaris</i>	Stær		NT		J
<i>Sylvia nisoria</i>	Hauksanger	I	CR	D1	J, S
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Dvergdykker		NT°		L
<i>Uria lomvia</i>	Polarlomvi		NT°		K, M
<i>Uria aalge</i>	Lomvi		CR	A2ab	K, M
<i>Vanellus vanellus</i>	Vipe	I	NT		J, K, V
Svalbard					
<i>Alca torda</i>	Alke		NT°		K
<i>Arenaria interpres</i>	Steinvender		NT°		F
<i>Branta bernicla</i>	Ringgås		NT		F
<i>Calidris alba</i>	Sandløper		VU°	D1	F
<i>Calidris alpina</i>	Myrsnipe		NT°		F
<i>Calidris canutus</i>	Polarsnipe		EN°	D1	F
<i>Charadrius hiaticula</i>	Sandlo	I	NT°		F
<i>Larus hyperboreus</i>	Polarmåke		NT		F, K
<i>Larus sabini</i>	Sabinemåke		EN°	D1	F
<i>Pagophila eburnea</i>	Ismåke	GI	EN	C1	F, K
<i>Phalaropus fulicarius</i>	Polarsvømmesnipe		VU	D1	L
<i>Phalaropus lobatus</i>	Svømmesnipe		VU°	D1	L
<i>Pluvialis apricaria</i>	Heilo	I	EN°	D1	F
<i>Rissa tridactyla</i>	Krykkje		NT		K, M
<i>Stercorarius longicaudus</i>	Fjelljo		VU°	D1	F
<i>Uria aalge</i>	Lomvi		VU	A2b; D2	K

